TARYBINIS Rokiškis

ROKIŠKIO APKRIČIO IR APSKRITIES VYKDOMOJO KOMITETO ORGANAS

№ (136) | 1945 m. spalio 18 d. | Kaina 20 kp.

Šiame numeryje:

Šalin taikstymąsi su buožiniais — nacionalistiniais elementais (2 psl.)

Ruošiamasi atžymėti Didžiosios Spalio socialistinės revoliucijos 28-sias metines (2 psl.)

Mums rašo (3 psl.)

Istorinio materializmo mokslas apie visuomenę (3 psl.)

Geriau kontroliuoti prievolių priėmimo punktus (3 psl.)

Didelė parama karių šeimoms (3 psl.)

Gerai veikia moterų organizatorė (3 psl.)

Sutvarkyti drg. Putriūno vadovaujamos kuliamos mašinos veikimą (3 psl.)

Tarptautinė apžvalga (4 psl.)

Užsienio žinios (4 psl.)

Prie ežero (4 psl.)

Tinkamai sutikime Didžiosios Spalio soc. revoliucijos 28-sias metines

...rtėja Didžiosios Spalio soc. ...liucijos 28-sios metinės, ...os primena, kad 1917 m. ...o mėn. 25 d. (pagal naująjį ...nderių lapkričio 7 d.) buvo ...ta care valdžia Rusijoje.

...7 metais spalio mėn. 25 d. ...tariate diktatūros pergale ...ėjęs atkakli didvyriška ko... kurią vedė darbininkų klasė, ...vaujama Lenino — Stalino ...ijos, prieš dvarininkų ir bur...ijos viešpatavimą Rusijoje. ...tybės valdžia perėjo į dar...kinčiųjų Tarybų rankas.

...uo to laiko Tarybų Sąjun... ...augo į stiprią, galingą vals...ę tiek kariniu, tiek ekono...iu atžvilgiu, išsivystė įvai...tų pramonė ir prekyba, ...kultūrinėje gyvenimo srityje, ...buvo nuveikti milžiniški ...dai ir laimėjimai.

...ias 28-sias Spalio soc. revo...ijos metines mes visi turime ...ymėti labiau ir iškilmingiau, ...u bet kada, nes keleris me...trukęs Tėvynės karas prieš ...tikuosius fašistinius grobi...u užsibaigė vieška tarybinių ...ų pergale. Pergalė pasiekta ...prieš kitą pasaulio agresorių ...Japoniją.

...Gerai žinodami, kokius nute...jimus ir kitę žalą vokiškieji ...barai padarė mūsų krašto ...ni, pramonei, kultūrai ir t. t., ...e turime šią didžią šventę ...ymėti darbais ir ryžtais, kad ...sunkių vokiškosios okupa...o metų atgavę laisvę, būtu...jos verti. Kad atžymėjus didžią sukaktį ir dar labiau ...upartinus darbo tempus, vie...po kito mūsų apskrities ...nės bei fabrikai įsitraukia į ...ciespalines socialistines lenk...nes, ko pasėkoje darbininkai ...tarnautojai įsipareigoja dar ...iau ir energingiau dirbti, kad ...nybinis planas būtų žymiai ...ytas, įsipareigoja sustiprinti ...usmę ir t. t.

...Mokslo ir kultūrinių įstaigų darbe irgi tą pat matome. Štai, Rokiškio bern. ir merg. gimnazijos jau dabar ruošiasi artėjančiai Spalio revoliucijos šventei. Šiose švietimo įstaigose bus suruoštos paskaitos, vakaras su programa, išleisti spec. sieniniai laikraštukai ir atlikti kiti darbai. Panemunio komjaunuolių tarpe irgi tą pat matome. Trumpai imant, įmonės, fabrikai, įstaigos ruošiasi kiekviena, pagal savo paskirtį, šią didžią ir reikšmingą šventę reikiamai atžymėti. Nuo šio darbo neturi atsilikti nė vienas mūsų apskrities dirbančiųjų, nežiūrint, kas jis be-būtų — darbininkas, valstietis ar darbo inteligentas.

Valstiečiai, atsidėkodami Tarybų vyriausybei už jais rūpinimąsi ir teikiamą visokeriopą paramą, šią šventę turi pasitikti sėkmingu ūkio darbų ir privalomųjų pristatymų valstybei ženkle. Turint omenyje tą faktą, kad kai kuriuose mūsų apskrities valsčiuose paruošų planas nėra reikiamai vykdomas, o ypač Panemunio, Južintų ir Kamajų valsčiuose, — šių valsčių valstiečiai turi smarkiai pasispausti ir visu kruopštumu bei stropumu vykdyti privalomuosius pristatymus, pasiekiant kuo geriausių rezultatų šioje srityje. Paruošų plano išpildymas — tai bus geriausias įrodymas ir ženklas iš valstiečių pusės, kad jie supranta savo, kaipo vertingo tarybinio piliečio pareigas, tai bus ženklas, kad jie supranta Didžiosios Spalio soc. revoliucijos šventės reikšmę ir ruošiasi ją tinkamai sutikti.

Apskrities dirbantiejil Nusikratę sunkios vokiškosios okupacijos priespaudos ir vis labiau įsitraukdami į taikos kūrybinį — atstatomąjį darbą, savo kruopščiais darbais sutikime Didžiąją Spalio soc. revoliucijos 28-jų metinių sukaktį — darbo žmonių šventę.

Studijuojama VKP(b) istorija

...Juodupėje yra suorganizuoti ...t. trys rateliai VKP(b) istorijai ...dijuoti. I-sis ratelis susideda ...vietos partinio, komjaunimo ...tarybinių darbuotojų aktyvo; ...is, gerai veikiantis, ratelis yra sudarytas iš mokytojų; III-sis ratelis, susidedąs iš 40 asmenų, sudarytas Sodelių tekstilės fabrike, tačiau čia darbas dar kaškodėl nepradedamas.

(Mūsų koresp.)

Juodupės tekstilės fabriko „Nemunas" darbininkų ir tarnautojų ĮSIPAREIGOJIMAS

Mes, Juodupės vilnonių audinių fabriko „Nemunas" darbininkai ir tarnautojai, atsakydami į Lietuvos geležinkelio kolektyvo ir Vilniaus Kelių bei Tiltų Tresto kolektyvo kreipimąsi į visus Lietuvos TSR dirbančiuosius, Didžiosios Spalio soc. revoliucijos XXVIII metinių garbei, įsijungiame į tarpusavio socialistines lenktynes, įsipareigodami sekančiai:

1) Spalių mėnesio verpimo ir audimo darbų planą įvygdyti 110 %.

2) Senieji darbininkai pasižadame kuo didesniu procentu viršyti darbo dienos normas, o naujieji darbininkai išpildyti darbo dienos normas ne mažiau 100 %.

3) Skudurų draskymo skyriuje, iki Spalio soc. revoliucijos XXVIII metinių sukaktuvių, atlikti mašinų ir transmisijų perkėlimus ir pritaikymus geresniam darbui.

4) Kapitaliniai atremontuoti Juodupės skyriuje esančią Vyžūnos upės užtvanką ir perdažyti Sodelių tekstilės fabriko stogą.

5) Pastatyti fabriko dirbantiems valgyklos pastatus ir galutinai įrengti valgyklos krosnis ir stalus.

6) 100 % užbaigti raudonojo kampelio įrengimą.

7) Pasiruošti žiemai: sutvarkyti centralinį apšildymą ir kit.

8) Darbo drausmei padidinti, pasižadame nutraukti be rimtos priežasties darbo valandų praleidimus ir pavėlavimus.

9) Darbininkų sveikatai apsaugoti, įrengti karšimo skyriuje ventiliatorių, kad būtų pašalinamos iš darbovietės dulkės.

10) Įsteigti Raudonojo Kryžiaus organizaciją ir sutvarkyti darbininkų aprūpinimą pirmąja medicinos pagalba.

11) Darbininkų uolumui darbe metu padidinti, — įvesti fabrike garbės lentą ir juodąją lentą.

12) Sumažinti fabrike reikalingų medžiagų sunaudojimą, sutaupant 20 % malkų, 50 % alyvos ir 2 % sumažinti vilnų nuobiras.

13) Visuomet užlaikyti darbovietėje kuo didžiausią švarą ir tvarką, ypač karšyklos skyriuje: dažnai šluoti, tvarkingai nauoti žaliavas, dažnai valyti mašinas ir t. t.

14) Audimo skyriaus darbininkams pravesti teorijos pamokas jų darbo srityje, o ta pat stengtis kuo greičiausiai tap ti praktiškai pasiruošusiais darbininkais.

15) Įsteigti politinio lavinimosi ratelį fabriko darbininkų bei tarnautojų tarpe.

16) Didžiosios Spalio revoliucijos XXVIII metinių sukaktuvių garbei iššaukti į tarpusavio socialistines lenktynes, visais ankščiau minėtais punktais, vieną darbo pamainą prieš kitą.

17) Šiuos savo įsipareigojimus pavedame sekti kadrų skyriaus viršininkui drg. Kapitkovui ir kas savaitę apie jų vykdymą pranešti „Tarybinio Rokiškio" redakcijai.

Susirinkimo įgalioti: A. Kaziūnas, Kapitkovas, V. Šarkauskas, A. Bluševičius, A. Jarušauskas.

DUONA — VALSTYBEI

Raud. gurguolė iš Južintų valsčiaus

Šiomis dienomis iš Južintų valsč. atvykusi raudonoji gurguolė susidarė iš 172 vežimų. Ji buvo suorganizuota paruošų agento Južintų valsčiuje drg. Fomino bei Južintų vykd. k-to iniciatyva.

Ši gurguolė susidarė iš įvairių Južintų valsč. apylinkių: Margėnų apyl. — 34 vežimai, Minkūnų — 33, Mažionių — 35, Južintų — 20.

Ši raudonoji gurguolė atvežė 20 700 kg įvairių grūdų ir 17900 kg bulvių.

Makuška

Grūdų ir bulvių pristatymo eiga Rokiškio apskr. iki š. m. spalio mėn. 15 d.

Valsč. pav.	grūdų %	bulvių %
Juodupės	47	31
Obelių	43	62
Svėdasų	42	87
Skapiškio	86	8
Pandėlio	34	18
Rokiškio	34	39
Kamajų	84	12
Panemunėlio	33	21
Panemunio	27,7	43
Južintų	23	17
Viso:	35,3	28,8

Tarybų Sąjungoje

Naujas įžymus angliakasio Lukos Golokolosovo rekordas

ROVENKI (Verošilovgrado sritis), (Tass). Žinomas Donbaso angliakasis Luka Golokolosovas pasiekė naują įžymų darbo našumo rekordą. Rugsėjo mėn. 28 d. jis įvykdė pusės mėnesio užduotį, atlikdamas pamainos normą 4557 procentais. Tokiu būdu jis teli prašoko visų Donbaso anglių kirtėjų rekordinį išdirbį.

Atkirtęs 8 lavas, daugiau kaip 900 metrų, jis iškasė daugiau kaip 6 tūkstančius to anglių.

T.

Butai demobilizuotiesiems

VORONEŽAS. Voroneže išsiplėtė judėjimas demobilizuotųjų iš Raudonosios Armijos karių butams virš plano statyti. Šio judėjimo iniciatoriai — statybos ir montažo valdybos Nr. 4 darbininkai ir tarnautojai. Jie įsipareigojo ligi 1945 metų lapkričio 1 dienos atstatyti gyvenamąjį namą demobilizuotiems ir pakvietė kitų ūkinių ir statybinių organizacijų kolektyvus sekti jų pavyzdžiu.

Šis kvietimas rado gyvą atgarsį. Gamyklų, fabrikų, statybos organizacijų kolektyvai įsipareigoja papildomai paruošti butus kariams — nugalėtojams. Siuvamojo fabriko Nr. 1 darbininkai jau atremontavo 5 butus ir nutarė atremontuoti dar 2. Maisto pramonės darbininkų statybos kolektyvas Nr. 10 ligi Stalino Konstitucijos dienos atstatys viršum plano 2-jų aukštų namą ir atremontues 4 butus grįžtantiems fronto kareiviams.

T.

Plečiama cukraus gamyba

KIJEVAS. Pirmoji iš Kijevo cukrinių runkelių tresto įmonių pradėjo veikti Uzino cukraus gamykla. Jau pagaminta cukraus iš naujojo derliaus runkelių. Artimiausiomis dienomis pradės darbą Ševčenkos, Šarnalino, Kožano ir kitos gamyklos. Šiame sezone Kijevo krašto ...ba 28 cukraus gaminimo įmonės, t. y. trim įmonėm daugiau, negu praėjusiais metais. Visos įmonės turi pagaminti dvigubai daugiau cukraus, negu 1944—45 m. sezone.

T.

Ryžtingai kovokime prieš taikstytojus su svetimais elementais

ALEKSAS LIEPSNA

Šalin taikstymąsi su buožiniais — nacionalistiniais elementais

LKP(b) CK VII Plenumas savo nutarimuose griežtai reikalauja iš visų tarybinių darbuotojų kelti savo bolševikinį budrumą ir šalinti iš valstybinio, kooperatyvinio ir ūkinio aparato į jį prasiskverbusius lietuviškai — vokiškuosius nacionalistus, be to, drąsiai iškelti į vadovaujantį darbą atsidavusius Tarybų valdžiai darbininkus, valstiečius ir darbo inteligentus, o taip pat galutinai padaryti galą taikstymuisi su antitarybiniais elementais.

Šiame straipsnyje teikiame keletą faktų, kurie aiškiai byloja apie kai kurių mūsų darbuotojų trumparegišką politiką, ir bolševikinio budrumo atbukimą.

Praėjo daugiau negu vieneri metai, kai Lietuvos Tarybų socialistinė respublika, didvyriškosios Raudonosios Armijos ir jos genialaus vado Generalisimo drg. Staline dėka, tapo išlaisvinta iš vokiškųjų okupantų.

Išlaisvintoji iš vokiečių kraugerių jungo lietuvių tauta su tarybišku darbo entuziazmu bei įtempimu griebėsi didžiulio atkuriamojo darbo: likviduoti vokiškosios okupacijos padarinius žemės ūkyje, atstatyti pramonės įmones, tarybinius ūkius, MTS, MANP, atkurti ir išplėsti pradžios ir vidurinių mokyklų tinklą, aplamai, atkurti partinius ir tarybinius organus.

Iš darbo žmonių tarpo kilę žmonės, atsidavę Tarybų valdžiai, darbais bei veiksmais parodę savo begalinę meilę tarybinei tėvynei, įsilieję į tarybinės valdžios aparatą, parodė savo sumanumą, gabumą, kūrybinį entuziazmą užgydant karo padarytas žaizdas ir prisidedant prie atstatomųjų Tarybų Lietuvos ir jos tolimesnio klestėjimo darbų.

Daugelis šitų naujų tarybinių kadrų, iškeltų vadovaujamoms pareigoms, nenukrypstamai laikėsi vyriausybės ir partijos vedamos linijos ir, gerai įsisąmoninę partijos ir vyriausybės nutarimų bei parėdymų politinę ir ekonominę reikšmę, savo darbais prisidėjo krašto kultūrai kelti ir šalies ūkiui išplėsti. Rokiškio apskrityje eilė mūsų vietos valdžios organų, naujų darbuotojų darba pasiženklinusiai. Šitų tarybinių patriotų pavardės ir jų sektini, pavyzdingi darbai yra dažnai skelbiami ir aprašomi mūsų laikraščio skiltyse. Deja, mūsų tarybinio aparato darbuotojų tarpe pasitaiko žmonių, kurie politinio—bolševikinio budrumo atbukimo pasėkoje ne tik kad nekreipia atatinkamo rimto dėmesio į tinkamą kadrų paruošimą, bet dar taikstosi su įvairiais antitarybiniais elementais — buožėmis, buvusiais fabrikantais, dvarininkais, įvairiais buvusiais vokiškųjų okupantų samdiniais, parsidavėliais bei pakalikais.

Šitie žmonės, kurie taikstosi su mūsų tautai svetimais elementais, tiktai padeda pastariesiems visokiais būdais kenkti Tarybų valdžiai—darbo žmonių valdžiai, šitie žmonės, besitaikindami su klasiniais priešais ir jų interesų reiškėjais, iš esmės tiktai padeda jiems sabotuoti privalomuosius pristatymus valstybei, vengti partijos ir vyriausybės nutarimų bei parodymų vykdymo, aplamai, griauti mūsų socialistinę statybą. Šie klasinių priešų pataikūnai turėtų įsisąmoninti, kad tas, kuris eina tautiniams interesams priešingu keliu, palaikydamas glaudžius saitus ir besitaikstydamas su tautos išgamom — buožiniais nacionalistiniais elementais ir jų pakalikais, tas anksčiau ar vėliau bus liaudies pasmerktas ir sutriuškintas. Apie tai aiškiai byloja buvusio Južintų bei Skapiškio valsčių partorgo Lukošiūno pavyzdys.

Šisai politinio bolševikinio budrumo nustojęs žmogus, užuot vedęs griežtą, ryžtingą kovą prieš socialistinės statybos griovėjus, pradėjo taikstytis su buožėmis. Lukošiūnas, užuot teikęs paramą mažažemių — biedniokų ūkiams valant ir kuliant derlių ir t. t., užsiiminėjo nuolatiniu girtuokliavimu su buožėmis, o vieną buožę, su kurio dukterimi ištvirkaudavo ir kieno sūnus dar lig šiol slapstosi miške bijodamas liaudies keršto, visiškai atleido nuo privalomųjų pristatymų valstybei. Lukošiūnas, kaip nepataisomas darbuotojas, pelnytai užsitarnavo liaudies pasmerkimo: jisai buvo išmestas lauk, kaipo nereikalinga atmata . . .

Tokiai visų nepataisomųjų darbuotojų, besitaikstančių su svetimais elementais, galas.

Negalima nepasmerkti ir šitokios trumparegės, nebolševikiškos politikos pavyzdžio: Pandėlio valsčiaus, Gudelių apylinkės tarybiniam aktyvui, tūlam darbui atlikti, prisireikė arklio. Buvo nueita arklio prašyti pas Gudelių apylinkės pirmininką drg. Valašiną, kuris tuo metu sėdėjo prie apkrauto samagonu bei alum stalo su stambiu buože Karazija, valdančiu 25 ha žemės ir turinčiu 3 arklius. Paprašius duoti vieną iš buožės Karazijos arklių, drg. Valašinas griežtai užprotestavo, pasiūlydamas imti arklį iš naujakurio, turinčio vieną kumelę ir sulūžusius ratus.

Nejaugi drg. Valašinas šiuo savo smerktinu elgesiu užmiršta klasių kovos buvimą, kur gi jo politinis budrumas?

Buožės, kenkėjai ir įvairių rūšių prisiplakėliai, prisidengdami įvariom skraistėm, stengiasi sabotuoti partijos ir vyriausybės nutarimus, išvengti tarybinių įstatymų.

O kai kurie darbuotojai savo trumparegėj, nebolševikiškos politikos pasėkoje jau nebepažįsta vilko avies kailyje net ir dienos šviesoje.

Štai, pavyzdžiui, Skapiškio valsčiaus vykdomojo komitete pirmininkas drg. Laučinavičius, penkiolika buožių atleido nuo privalomųjų pristatymų valstybei, remdamasis tuo, kad jie, neva, yra senyvo amžiaus, tuo tarpu kai kiekvienas iš šitų buožių turi po 30 ha žemės ir samdo darbo jėgą.

Skapiškio vykd. k-to valsčiaus pirmininkas savo nesąmoningais, neteisingais ir kenksmingais veiksmais tiktai maitina nuodingas gyvates, kurios ir stengiasi iš pasalų įgelti.

LKP(b) CK VII plenumas savo nutarimuose griežtai reikalauja šalinti iš valstybinio, kooperatyvinio ir ūkinio aparato buožes, kenkėjus ir prisiplakėlius, o į tarybinio aparato vadovaujantį darbą iškelti tarybiniai valdžiai atsidavusius darbininkus, valstiečius ir darbo inteligentus.

Rokiškio apskrities darbo žmonių eilėse yra daug Tarybų valdžiai atsidavusių žmonių — Tėvynės karo dalyvių, partizanų, naujakurių, biedniokų ir darbo inteligentų, kurie puikiausiai galėtų vadovauti tarybinėms organizacijoms ir bolševikiškai įgyvendinti visus partijos ir vyriausybės nutarimus.

Paskutiniuoju laiku iš apskrities gaunami signalai aiškiai byloja, kad kai kuriose mūsų tarybinėse organizacijose prasiskverbė buožiniai nacionalistiniai elementai, kurie stengiasi socialistinę statybą griauti iš vidaus.

Pandėlio valsčiaus žemės ūkio bankas, kuris pagrindiniu savo tikslu turi kredituoti naujakurius, užuot iš tikrųjų remęs iš Tarybų valdžios gavusius žemę valstiečius — naujakurius, kredituoja stambius buožes, turinčius 30 ir daugiau ha žemės. Šis faktas rodo, kad Pandėlio žemės ūkio banke sėdi pavojingi griovėjai, į tarybinę įstaigą prasiskverbę buožiniai nacionalistiniai elementai.

Įdomu sužinoti, kam gi Pandėlio valsčiaus vietos valdžios organai bande pateisinti to[illegible] savo įstaigų užteršimą nepatai[illegible]mais elementais? Aišku, k[illegible] vieta pasiteisinimui čia ir nab[illegible] gali būti! Jau laikas kelti su[illegible] bolševikinį budrumą ir va[illegible] ryžtingą ir greitą kovą pri[illegible] klasinius priešus.

Šalin iš tarybinio apara[illegible] buožinius nacionalistinius el[illegible]mentus! Šalin iš mūsų tary[illegible] nepataisomus darbuotojus, kur[illegible] taikosi su klasiniu priešu ir tr[illegible] padeda jiems dirbti kenkiam[illegible] darbą!

Mūsų vietos valdžios organ[illegible] — valsčių ir apylinkių vykdo[illegible]mieji komitetai, pirminių pr[illegible] organizacijų sekretoriai ir va[illegible] sąžiningi, tarybų valdžiai atsid[illegible]vę darbuotojai, be palioves tu[illegible] kelti savo bolševikiškąjį budru[illegible]mą, nuolat budėti, kad į mū[illegible] eiles neprasiskverbtų tautos iš[illegible]gamos ir jų pakalikai.

Atsiminkime, kad klasinis pri[illegible]šas visokiom priemonėm ban[illegible]do prasiskverbti į mūsų gretas.

Nuo mūsų pačių budrum[illegible] priklauso tolimesnis mūsų kul[illegible]tūrinio bei ekonominio gyven[illegible]mo našumas, klestėjimas. Kai[illegible] piktžoles su šaknimis raukim[illegible] kaip nuodingas gyvates triu[illegible]kinkime buožinius nacionalist[illegible]nius elementus, kurie sav[illegible] žmogžudiška veikla dar band[illegible]kliudyti mums išeiti į platų klestėjimo kelią.

LKP(b) CK VII plenumo nutarimai turi būti mums visiem[illegible] kovos programa, kelrodžiu į da[illegible] šviesesnį ir laimingesnį rytoj[illegible].

Ruošiamasi atžymėti Didžiosios Spalio socialistinės revoliucijos 28-sias metines

Berniukų gimnazijoje

Rokiškio berniukų gimnazija, ruošdamasi tinkamai atžymėti Didžiosios Spalio Soc. revoliucijos 28-sias metines, iš anksto tuo reikalu rūpinasi. Iki minėtos šventės gimnazijoje bus įrengtas karinis kabinetas, išplestas moksleivių saviveiklos ratelių darbas. Šiuo metu bern. gimnazijoje jau veikia vyr. literatų, sportininkų ir sedininkų būreliai, o iki Didž. Spalio Soc. revoliucijos šventės dar įsisteigs 8 būreliai: jaun. literatų, istorikų, fizikos, plastinio meno, geografų, valdybos, oro avialachimo ir raud. kryžiaus. Kiekvienas būrelis išleis sienlaikraštį.

Taip pat šios šventės proga yra ruošiamasi paskaitai, o talkininkaujant merg. gimnazijos auklėtinėms, bus atliktas ir vaidinimas. Salė numatoma išpuošti naujais Lenino ir Stalino portretais ir šūkiais.

Jei bus galimybės, šia pačia proga bus įrengtas ir raudonasis kampelis.

Mergaičių gimnazijoje

Mergaičių gimnazija, ruošdamasi sutikti šią šventę, irgi neatsilieka. Viena VIII-a kl. auklėtinė parašė 2-jų veiksmų vaizdelį iš dabartinio gyvenamojo momento, kuris bus suvaidintas ne tik gimnazijos patalpose, bet ir visuomenei kino salėje. Rengiamo vakaro metu mergaitės pasireikš savos kūrybos eilėraščiais.

Spalio revoliucijos šventės garbei kiekviena klasė išleis specialiai tam skirtus sienlaikraščius, iš kurių geriausias bus premijuotas pinigine premija, ją paskiriant to sienlaikraštėlio redakcinei kolegijai dėl popierio ir kt. laikraštėliui būtinos medžiagos įsigijimo. Premijai lėšas numatoma gauti iš to vakaro pelno, kuris bus surengtas dar prieš šią šventę.

Taip pat bus įrengtas raud. kampelis.

Panemunyje

Panemunio komjaunuoliai ruošiasi tinkamai sutikti Spalio revoliucijos sukaktį. Naujasis komjaunimo komsorgas deda daug pastangų šventę gražiai paminėti.

Nutarta išleisti sienlaikraštį „Lenino Keliu". Yra sudaryta redakcinė kolegija, kuriai vadovauja drg. Dovydėnaitė.

Manoma suruošti vakarą su menine dalimi ir už gautą pelną įsigyti veliavą, portretų, knygų.

Šatas

* * *

Rokiškio miesto ir apskrities įmonės bei įstaigos irgi ruošiasi šią šventę tinkamai atžymėti, tuo tarpu LLKJS Rokiškio apkomas, kuris kaip tik turėtų kreipti ypatingą dėmesį į šią šventę — pasilieka nuošaliai.

Vis dėlto, LLKJS Rokiškio apkomas turi pasispausti ir šią didžią šventę reikiamai atžymėti.

(Mūsų koresp.)

eriau kontrioliuoti prievolių priėmimo punktus

s mūsų spaudoje jau bu- ašta ir raginta, kad prie- priėmimo punktuose dir- dėjai ir darbininkai gerai savo pareigas, tuo pačiu naujant valstiečiams, tačiau ilto įvairios suktybės ir uskiandumai dar ir dabar nis tebesikartoja. Štai, pav., ne Rokiškio grūdų supir- punkte dirbąs priėmėjas Garšečnikovas nuo vieno maišo nuskaito valstie- t ir net iki 7 kg. grūdų, kai arpu leidžiama atskaityti kg. Be to, drg. Garšečni- , atvežus valstiečiui 5-6 maišus, tik vieną iš jų tepatikrina, ar grūdai nėra šlapi, sugedę ir pan., o kitų maišų visai netikrina.

Aišku, kad minėtas grūdų supirkimo vedėjas anaiptol neatlieka savo pareigų, o, be to, verčiasi sukčiavimu, nuskaitant valstiečiams žymiai daugiau javų kg., negu kad yra leista.

Zagotzerno direktorius šio reiškinio neturi praleisti pro pirštus, o į nepareigingę ir neteisingę drg. Garšečnikovo elgesį privalo griežtai reaguoti.

J. Šlapelis

Didelė parama karių šeimoms

ybų valdžia nepamiršta šeimų, kurioms nuolat nos įvairiausios langvatos. iečių karių šeimos, kuriose darbo jėgos, atleidžiamos valstybinių prievolių. Dar- ių karių šeimos pragyve- gauna valstybines pašal- inigais, gauna maisto kor- aprūpinamos kuru ir su- is karių šeimoms gami- Didelį sunkumą karių ms sudarė karo mokesčių ėjimas. Tarybinė vyriau- sybė ir tam rado išeitį, kurios daugelis karių šeimų dar nežino, t. y. nežino, kad apskrities karių šeimų skyrius neįstengiantiems karių šeimos nariams sumokėti mokesčių, skiria pašalpas šiems mokesčiams susimokėti. Valsčiaus vykdomieji komitetai, apylinkių pirmininkai ir finansų skyriaus darbuotojai privalo šią lengvatą išaiškinti visoms raudonarmiečių šeimoms.

J. Vilimas.

Gerai veikia moterų organizatorė

unėlio valsč. moterų orga- rė drg. F. Tuskienė per ą laiką yra suorganizavusi enoje apylinkėje moterų bū- . Ji yra pravedusi 6 susirin- , kuriuose dalyvavo apie 250 moterų. Taip pat organizuojamas spaudos skaitymas skaitykloose. Organizatorė pasiryžusi ateityje dar geriau dibti.

Macijauskas.

tvarkyti drg. Putriūno vadovaujamos kuliamos mašinos veikimą

nemunėlio valsčiuje kulia kio I-sios MTS mašina, vadovauja mašinistas drg. trūnas. Minėta kuliamoji a į dieną kulia kažkodėl valandas... Ir šio „nusta- darbo laiko drg. Putriū- riežtai laikosi.

Valsč. vykd. k-tas irgi šio drg. Putriūno „pavyzdingo" darbo nemato. Jam nesvarbu, ką mašina veikia, o jei ji yra valsčiuje — ir gerai . . .

Panemunėlio valsč. vykd. k-tas privalo nedelsiant sutvarkyti šį reikalą. Macijauskas.

MUMS RAŠO

Juodupės komjaunuoliai talkininkauja

Juodupės komjaunimo iniciatyva buvo suorganizuota talka nauja kuriams, kurie yra atsilikę rudens darbuose.

Per vieną dieną ši talka nukasė 300 cnt. bulvių ir 100 cent. burokų.

Ypatingai šiame darbe pasižymėjo komjaunuoliai drg. drg. Ivanovas, F. Belovaitė, Gubanovaitė ir P. Belovaitė.

Tačiau buvo ir tokių nesąjunginių „darbštuolių," kurie visiškai nieko nedirbo, o tik valkiojosi po kaimus, ieškodami samagono. Taip, pavyzdžiui, Sokolovas Fiodoras ir Griscūnas Albertas per visą darbo laiką buvo neblaivūs ir trukdė kitiems dirbti.

(Mūsų koresp.)

Keliai turi būti taisomi

Važiuojant keliu Skapiškis — Vaduvos, tenka gerokai sušilti, kol šiaip taip parsikasi į namus, nes šio kelio taisymu Skapiškio valsč. vykd. k-tas visai nesirūpina. Be to, ir patys vietos gyventojai į tai visai nekreipia dėmesio, nors kelią tikrai reikia pagerinti, kadangi žvyro šiose apylinkėse yra užtektinai. Svarbiausia, kad tiltai irgi nėra sutaisyti, todėl norint pėsčiam einant patekti į kitą upės pusę, tenka ilgokai laukti, ar kartais nepasitaikys važiuotas valstietis, kuris galėtų pervežti per vandenį.

Atrodo, kad Vaduvų apylinkės pirmininkui nereikia ne tik važinėti šiuo keliu, bet ir pasirūpinti, kad šis svarbus reikalas būtų reikiamai išspręstas. Skapiškio valsčiaus vykd. k-tas tuo irgi turėtų susirūpinti ir imtis priemonių, kad šis kelio ruožas būtų nedelsiant sutvarkytas.

Klajūnas.

Dar du nauji klubai — skaitykios

Juodupės valsč. Liaudies Švietimo skyrius įsteigė vėl du klubus — skaityklas: Bryzgiuose ir Užubaliuose. Bryzgių klubui — skaityklai vadovaus vietos mokytojas drg. Baltušis, o Užubalių — jaunuolė N. Lukaševičiūtė.

Abu klubai — skaityklos ruošiasi savo veiklai.

(Mūsų koresp.)

Vakaras — šiupinys Juodupėje

Sekmadienį, spalio mėn. 14 d., Juodupės progimnazija suruošė įdomų vakarą — šiupinį. Buvo pasirodyta net per 2 spektaklius: dienos metu mokiniams ir jų tėvams, o vakare — jaunimui ir visuomenei.

Programa buvo gana įvairi: tautiniai bei sportiniai šokiai, baletas — inscenizavimas, savos kūrybos skaitymas. (rašinėlis, monologas ir eilėraščiai). Buvo paskaityta ir liaudies poetų kūrybos.

Vakaras praėjo jaukiai ir maloniai.

(Mūsų koresp.)

Rokiškio ir Panemunio valgyklose nėra švaros

Tiek Rokiškio, tiek Panemunio valgykloje, visą laiką pasigendama švaros. Pav., Rokiškio valgykloje ant stalų ir ant grindų mėtosi įvairių maisto likanų: bulvių, agurkų, duonos ir kt. Be to, minėtose valgyklose gana ilgai tenka laukti, kol padavėjos atneša pilečiams valgius. Iškirpusi talonukę, padavėja dingsta bent pusvalandžiui, o paskui atsiprašinėja, kad užmiršusi.

Minėtų valgyklų vadovybės į tokius reiškinius turi atkreipti rimtą dėmesį.

Ž. Š.

Koncertas Južintuose

Švietimo ir Meno darbuotojų profesinės s-gos Južintų valsč. vietkomo nariai — mokytojai š. m. spalio mėn. 14 d. pradžios mokyklos patalpose surengė koncertą, kuriame gausiai dalyvavę južintiškiai buvo labai patenkinti.

Po šio koncerto įvyko šokiai.

Be to, Južintų valsč. mokytojai ruošiasi vakarui su turininga programa, kuris numatomas š. m. spalio 21 d. Šiam kultūriniam darbui vadovauja Južintų progimnazijos direktorius drg. Kumpauskas.

Južintiškiai tikisi, kad ir tolimesnėj ateity mokytojai pasirodys dar ne su vienu koncertu bei vakaru.

Makuška

Netvarka Rokiškio spaudos kioske

Rokiškyje veikia spaudos kioskas, kuris piliečiams parduoda laikraščius kiekvieną dieną beveik be jokios pertraukos (tas yra geras reiškinys). Šalia laikraščių, taip pat parduodama papiros , bakas, obuolia, pieštukai, viniai ir kt. Trumpai im , visko čia yra. Tik gaila, ka „visko" pardavėjai mėgsta s pilečių, čia ką nors perkančių, pasip Pav., už vieną rubl daug pilečių dažn gauna tik po ketu- ris laikraščio numerius, nors numerio kaina tėra 20 kp. Tas aiškiai rodo, kad tam tikra dalis pinigų patenka į pardavėjų kišenes. Gi perkant laikraščius už didesnę pinigų sumą — jų trūksta dar daugiau.

Toks spaudos pardavėjų elgesys yra neleistinas. Panašūs sukčiavimo reiškiniai spaudos kioske neprivalo kartotis!

Valstie

orinio materializmo mokslas apie visuomenę

(T ę s i n y s)

gamybos atleidinėjami kva- tieji darbininkai, meiste- ninieriai. Pereinama nuo sudėtinguose mechaniz- , į darbą prastųjų įran- pagalba. Taip kapitaliz- nesugeba daugiau išlaikyti nuosavų gamybinių jėgų, nuo visų šitų priemonių tėja, bet atvirkščiai, nuolat dėja. Kapitalistai mažina atlyginimą, uždarbį tam, pasaugoti savo nuosavas pa- . Bet visų šitų priemonių oje mažėja gyventojų pir- galimybė, vidaus rinka ja. Krizė sustiprėja. Prieš- imai tarp atskirų valstybių alistų pasiekia savo aukš- ią ribą. Kapitalistinė išeitis rės, tai eksploatacijos su- inimas, tai tolimesnis darbo ių nualinimas ir grobimas, naikintinų karų kelias. viskas veda prie kapitalis- prieštaravimų sustiprėjimo. itūkrųjų, ne išeitis iš padė- Yra vienintelė tikra išeitis iš krizės, tai — socialistinė revoliucija.

Socialistinė revoliucija suspręgdins kapitalistinius santykius, sunaikins privačią nuosavybę gamybos įrankiams. Organizuos iš naujo visuomeninę gamybinę raidą. Nauji socialistiniai santykiai stums į priekį gamybinių jėgų išsivystymą dar nematytu mastu. Tam geriausias pavyzdys — Tarybų Sąjunga.

Gamybinių santykių sudėtis sudaro ekonominę struktūrą, socialinę — ekonominę formaciją, arba, kitais žodžiais, šitą arba kitą visuomeninę santvarką. Žmonijos istorijoje buvo keturios tokios socialinės — ekonominės formacijos: pirmykštis komunizmas, vergijos santvarka, feodalinė santvarka, kapitalizmas.

TSRS įžengė į naują socialinę — ekonominę formaciją, į socializmą, komunizmo pirmąją fazę.

Pirmykštis komunizmas nežino privatinės nuosavybės, nežino paskirstymo klasėmis ir eksploatacijos žmogaus žmogumi. Gamybinės jėgos buvo ant tiek žemos, kad negalėjo būti jokio papildomo darbo produkto, kiekvienas galėjo išmaitinti tik save. Drauge buvo įsigyjama, ir drauge buvo sunaudojama. Iš pradžių nebuvo daryta net ir jokių atsargų. Štai kodėl aname laikotarpyje negalėjo atsirasti eksploatacija žmogaus žmogumi, nebuvo privačios nuosavybės. Negalėjo būti, pavyzdžiui, vergų. Žmones iš svetimos genties, paimtus į nelaisvę karinio antpuolio metu, arba paprastai užmušinėdavo, arba užmušinėdavo ir suvalgydavo.

Pirmykščiame komunizme negalėjo atsirasti valstybinės valdžios, negalėjo būti tam tikro aparato vienos gyventojų dalies slėgimui antrąja, nes pirmykštė bendruomenė vienalytė.

Bendras darbas veda prie bendros gamybos priemonių, lygiai kaip ir gamybos produktų, nuosavybės.

Gamybinių jėgų plėtotė privedė prie pirmykščio komunizmo žlugimo, prie klasių visuomenės atsiradimo.

Kaip gi įvyko klasių atsiradimas, ir visų pirmiausia, vergų savininkų ir pačių vergų atsiradimas (taip, kaip klasių visuomenės pirmoji formacija buvo vergijos santvarka)? Su gamybinių jėgų išvystymu darbas daresi našesnis, atsiranda jau papildomi produktai.

Bet gamybinių jėgų padėtis dar ant tiek žema, kad žmonės negali, išpildant būtinę darbą dėl maisto įsigijimo, dar užsiiminėti bendrais gamybos valdybos reikalais, tuo pačiu laiku, užsiiminėti menu, mokslu. Štai kodėl aname laikotarpyje, papildomo produkto atsiradimo metu, stiprėja ir įgauna naują formą darbo pasiskirstymas.

Atsiranda skirtumas tarp protinio ir fizinio darbo. Šis didysis prieštaravimas praėjo per visas klasių visuomenės formacijas. Šitas prieštaravimas nugalimas komunizme, pirmoje stadijoje, — socializmo. Jisai visiškai išnyksta tiktai prie komunistinės santvarkos.

Esant vergijos santvarkai, vergų savininkas turi savo nuosavybėje gamybos priemones, o taip pat gamybos darbininką — vergą. Vergas buvo, galima sakyti, ne tiktai darbo jėga, jisai buvo prie savo savininko neva lyg koks darbo įrankis. Vergą galima nupirkti, parduoti, užmušti, kaip gyvulį.

Net ir vėlesniuoju laiku, vergijos santvarkos išsivystymo metu, romėnų įstatymdavysė skirsto gamybos įrankius į tris kategorijas: 1) nekalbantieji įrankiai (visokie instrumentai); 2) pusiau kalbantieji įrankiai (gyvuliai); 3) kalbantieji įrankiai (vergai).

(B. d.)

Tarptautinė apžvalga

Praėjusią savaitę užsienio šalių viešosios nuomonės dėmesio centre tebebuvo klausimai, susiję su be rezultatų pasibaigusia pirmąja Užsienio Reikalų Ministerių Tarybos sesija Londone. Spalio mėn. 6 d. per radijų apie sesijos rezultatus kalbėjo JAV valstybės sekretorius Birnas, bandydamas tarybinę poziciją atvaizduoti kaip neteisingą. Spalio mėn. 9 d. platų pareiškimą atstovų rūmuose padarė Anglijos užsienio reikalų ministeris Bevinas.

Šios kalbos, o taip pat jų aiškinimas, tokios netikėtos Užsienio Reikalų Ministerių Tarybos pirmosios sesijos pabaigos priežastys, matyti mažai tepatenkino Anglijos, JAV ir kitų šalių viešąją nuomonę. Kiekvienu atveju užsienio spaudos komentaruose pastebimas didelis nuomonių skirtumas. Žymi anglų, amerikiečių ir prancūzų laikraščių dalis atsakomybę už Londone pasitarimų nepasisekimą bande suversti tarybinei diplomatijai. Tačiau vis dažniau pasigirsta kritiškos pastabos dėl tokios rūšies bandymų. Ypač būdingas šiuo atžvilgiu Anglijos parlamento nario Prito laiškas „Taims". Paliesdamas Ministerių Tarybos sesijos išdavas, Pritas raše: „Kaip dažnai per paskutiniuosius 6 ir daugiau metų mūsų spauda ir dalis viešosios nuomonės nuolat smerkė bet kokius Tarybų Sąjungos veiksmus ar politiką, dažnai tuo sudarydama didelę žalą taikos perspektyvoms, karinėms pastangoms ir Suvienytųjų Nacijų reikalui. Tačiau per palyginti trumpą laikotarpį tapo aišku, jog šis smerkimas niekuo nepagrįstas ir kad Tarybinės vyriausybės pozicija yra, iš esmės, teisinga".

Unisonu su Prito įspėjimu skamba eilės anglų ir amerikiečių laikraščių pareiškimų. „Niujork Post", pavyzdžiui, laiko „nesuprantama, kodėl JAV reikalavo, kad Prancūzija ir Kinija dalyvautų svarstant klausimus, kuriais jos, matyt, tiesioginiai jokiu būdu neužinteresuotos". Londono „Deili Meil" reiškia nusivylimą, kad Bevino kalba atstovų rūmuose „patvirtina tai, kas jau buvo pasakyta Vašingtone ir kai kuriais atvejais priešstarave tam, ką pasaulis išgirdo iš Maskvos".

Amerikiečių „Deili Uorker" pareiškia, kad „už dabartinę krizę atsako „stambūs amerikiečių komercinio pasaulio atstovai", kurie „siekia politinio viešpatavimo Europoje ir Azijoje".

„Labai nemalonus yra tasai faktas", — rašo laikraštis „Niujork Herald Tribun", — kad JAV griežčiau nesilaikė Potsdamo susitarimo". Taip pat pasisako ir kai kurie kiti laikraščiai bei radijo apžvalgininkai, ypač amerikiečių žurnalistė Serdžio, nurodydama į spaudoje pasirodžiusius pranešimus apie tai, kad „anglai ir amerikiečiai nevykdo Potsdamo deklaracijos, liečiančios Vokietiją".

Tendencija revizuoti Berlyno susitarimą stiprėja. Prie ko tas galutinėje išvadoje veda, galima spręsti iš Lui Marlio straipsnio, neseniai tilpusio prancūzų oficioze „Mond". Jis reikalauja peržiūrėti Berlyno susitarimus dėl Vokietijos nuginklavimo, protestuoja prieš josios gamybinių galimumų sumažinimą ir laiko, kad karinė Vokietijos okupacija visiškai nereikalinga". Neseniai Amerikoje išėjusioje knygoje „Vokietija — mūsų problema" buvęs JAV finansų ministeris Morgentau labai įtikinančiai parodo, kad JAV ir Anglijoje yra šalininkų tos pažiūros, kad „stipri Vokietija kai kuriais atvejais naudinga jos neseniai buvusiems priešams vakaruose"... Ne pro šalį taip pat priminti laikraščio „Niujork Taims" pranešimą apie tai, kad ekonominiai amerikiečių okupacinių valdžios organų Vokietijoje patarėjai laiko sunkiu ir dargi negalimu įgyvendinti Potsdamo nutarimus dėl reparacijų ir ekonominio Vokietijos nuginklavimo".

Iš viso to matyti, kaip giliai teisinga Tarybų Sąjungos pozicija, ginanti Berlyno konferencijos nutarimus. Tarybų Sąjungos pozicija siekia tarptautinės taikos ir saugumo interesų ir nėra abejonės, kad ši pozicija bus remiama visos pažangiosios viešosios nuomonės.

*

Spalio mėn. 8 d. pasibaigęs Pasaulinis Profesinių Sąjungų Kongresas buvo vienas įžymųjų tarptautinių įvykių paskutiniuoju metu. Jame susirinkusieji delegatai atstovavo 56 šalių profesinių sąjungų organizacijas. Konferencijos darbai ir josios nutarimai ryškiai pademonstravo masių vienybės siekimą kovoje prieš agresiją ir fašizmą, ginant darbo žmonių teises ir interesus. Konkreti to išraiška yra Pasaulinės Profesinių Sąjungų Federacijos įsteigimas ir šios naujosios organizacijos statuto sudarymas.

Kaip žinoma, Konferencijos darbų pradžioje kai kurių delegacijų atstovai bandė apriboti jos veikimo sferą ir sumažinti josios darbo efektingumą. Tuo tikslu buvo siūloma nerinkti nuolatinių pasaulinio profesinių sąjungų judėjimo vadovavimo organų ir galutinį Pasaulinės Profesinių Sąjungų Federacijos susiformavimą palikti priklausomą nuo pasitarimų su Amsterdame internacionalu ir tarptautiniu profesinių sąjungų sekretoriatu. Be to, buvo meginta apriboti pasaulinės federacijos veikimą siaurais ekonominiais klausimais. Tačiau Kongresas sėkmingai nugalėjo visus sunkumus, stojusius jo kelyje. Priimtasis Pasaulinės Profesinių Sąjungų Federacijos statutas aiškiai apibrėžė judėjimo tikslus ir uždavinius. Svarbiausieji iš jų — viso pasaulio profesinių sąjungų narių susivienijimas, kova už pastovią taiką prieš karą ir fašizmą, kokia forma jis bepasireikštų, organizavimas bendrų profesinių sąjungų veiksmų prieš pasikėsinimus į ekonomines ir socialistines darbo žmonių teises, kova dėl jų aprūpinimo darbu, dėl darbo atlyginimo pakėlimo, dėl visų šalių tautų darbo sąlygų ir gyvenimo pagerinimo. Kongresas išrinko nuolatinius vadovavimo organus.

Tokiu būdu, sukurtas ir pilnai organizaciniai apiformintas naujas pasaulinis profesinių sąjungų susivienijimas, kuris ne taip, kaip Amsterdamo internacionalas, turi tapti veiksmingu, kovingu ginklu darbo žmonių teisėms ir interesams ginti. Aktyvus tarybinių profesinių sąjungų dalyvavimas sukurtose organizacijoje padidina jos įtaką ir pakelia josios autoritetą. Pasaulinis Kongresas atidengė naują profesinių sąjungų judėjimo istorijos puslapį.

P. Rysakovas

Norvegijos aukščiausias teismas atmetė Kvislingo kasacinį skundą

LONDONAS, spalio mėn. 1 d. (Tass). Reuterio agentūra perduoda Norvegijos telegrafo biuro pranešimą apie tai, kad Norvegijos aukščiausiasis teismas šiandien vienbalsiai atmetė Kvislingo kasacinį skundą, paduotą ryšium su jam paskelbtu mirties sprendimu. Dabar Kvislingo kasacinis skundas buvo pateiktas peržiūrėjimui Norvegijos karaliui.

T.

S K E L B I M A

Pranešama įstaigų, įmonių bei organizacijų žiniai ir pildymui, kad pradedant š. m. spalio mėn. 1 d., mėnesinį atlyginimų, išmokamų darbininkams ir tarnautojams, 50 % karo mokesčio padidinimas taikomas darbininkams ir tarnautojams, gimusiems 1916-1926 metais.

Iš kitais metais gimusių darbuotojų karo mokestis išlaikomas be jo padidinimo.

Valiukas
Finansų skyriaus vedėjas

Lašų pieninei skubiai reikalingas naktinis sargas. Kreiptis į pieninės kontorą arba į Rokiškio valsč. vykdomojo komiteto buhalterį darbo valandomis.

Verbiejus
Lašų pieninės direktorius

Prie ežero

K. Jakūbonis

Tąsyk diena buvo lygiai tokia pat, kaip ir dabar: iš ryto purkšlojo smulkūs lietaus lašeliai, vėliau šis įkyrus kasdieninis lijimas apstojo, o po pietų —pro debesų properšas švystelėjo ir saulė. Diena nebuvo šalta.

Įleidęs porą meškerių į ežerą, kurio paviršių lengvai supavo vėjas, senu papratimu sėdėjau prie vienos, į ežerą pasvirusios, pušies, laukdamas, kada kokia nors kvaila žuvikė prikibs, panerdama į vandenį plūdę.

Pasukęs galvą į dešinę, pastebėjau į mane besiartinantį žmogų. Jis ėjo ežero krante vingiuojančiu takeliu, abiejose rankose nešdamas, kiek teko spręsti, sunkokus nešulius.

— Spekuliantas! — dingtelėjo galvon, tačiau ši mintis greit išnyko, kaip dūmai, o vėliau dėl tos minties net susigėdau.

Netrukus pastebėjau, kad ateinantysis buvo apsivilkęs kariška uniforma. Būdamas netoli manęs, linksmai paklausė:

— Kaip sekasi?

— Ačiū, nelabai.

— Žinoma, ne vasara juk. O aš pailsėsiu porą minutėlių — pavargau.

— Toli einate? — išdrįsau paklausti.

— Ne, jau ir namai matyti— į tėviškę grįžtu.

Po šių jo žodžių aš permečiau jį keliais tiriančiais žvilgsniais: jo akys ir veido bruožai man buvo labai artimi, kažkur tai matyti. Ir staiga pajutau, kaip mano veidu driekiasi šypsena, ir aš ištariau:

— Alfonsas?

Kareivis po šių žodžių pasikėlė nuo viena nešulio, ant kurio sėdėjo, o jo aštrių akių žvilgsnis — tų akių, kurios, gal būt, ne vieną sykį karo lauke žvelgė mirčiai į akis — įsmigo į mane. Lyg atsakydami į mano nušvitusią nuotaiką, jo lūpų kampučiai palengva iškrypo — jis šypsojosi — o po to žengė keletą plačių žingsnių prie manęs, irgi paklausdamas:

— Juozas?

— Tas pats.

Mes kietai viens kitam paspaudėme rankas ir vyriškai pasibučiavome.

Taip, tai buvo tas pas Alfonsas, manė geriausias draugas ir kaimynas, su kuriuo mes išsiskyrėme daugiau, negu prieš keturis metus. Taip, aš žinojau, kad jis randasi Raud. Armijoje, tačiau tuo laiku, kai lietuviškoji karių divizija baigė vokiečius krapštyti iš Klaipėdos, jo tėvai, Gindviliai, gavo laišką iš kažkokio kareivio, kuris rašė, kad Alfonsą jis gerai pažįstąs ir kad jis, Alfonsas, žuvęs imant Klaipėdą. Šią žinią mau irgi ne vieną sykį minėjo motina, skaresės kampu nubraukdama gailesčio ašaras.

— Kodėl taip žiūri į mane? — užklausė Alfonsas, pastebėjęs, kad aš nuo jo negaliu atitraukti akių.

— Stebūklas, norėčiau pasakyti, Alfonsai.

— Ir koks?

— O tu tikriausiai nieko nežinai?

— Na, ir kas tokio ypatingo?

— Išeina, kad kartais ir mirę žmonės grįžta . . .

Jis pakėlė į mane akis — nesuprato, matyt, ką norėjau pasakyti, todėl pasiskubinau paaiškinti:

— Tavo tėvai ir aš laikėme tave žuvusiu beimant Klaipėdą. Taip buvo apie tave pranešta.

— Rimtai?

— Argi manai, kad aš šposauju?

Jis minutėlę tylėjo, akimis atsibėdamas linliuojantį ežero paviršių, o čia pat, pakrantėje, tyliai šlamėjo ajerai, skleisdami malonų kvapą.

— Alfonsai, — vėl prabilau pirmasis, — tavo sugrįžimas — tavo tėvų laimė. Tik tu įsivaizduok, kaip jie džiaugsis.

— Grįžau. Beveik iš mirusių grįžau, Juozai, — jis įprastu kario ramumu ir šaltumu dabar žiūrėjo į mane, bet man buvo gaila, kad tėvai pergyvenę didelį skausmą.

Mes atsisėdome prie pasvirusios į ežerą pušies.

—Papsakok ką nors, Alfonsai, — juk tu tiek daug pergyvenai. Girdėjau, kad prie Oriolo smarkiai daužėtės? — kaibėjau aš, nesuprasdamas to, kad, gal būt, jam norisi kuo greičiau pasiekti namus, į kuriuos parneš džiaugsmą ir laimę.

— Prie Oriolo, sakai? Visko ten buvo, Juozai, visko. Nemanyk, kad ėjome pirmyn be nuostolių. Karo lauko kelias — ne pasivaikščiojimas mieste. Didžiausi nuostoliai — žmonių netekimas — pasireiškė mūsų divizijoje pirmomis mūšio dienomis. Neįpratę buvome, neįgudę, bet vėliau, draugužė, vokietis gerai pažino ant savo kailio lietuvio kario atkakumą ir pasiryžimą laimėti kautynes, — ir aš nesigirdamas sakau.

— O kaip ten, prie Klaipėdos, buvo? — aš išsyk norėjau patenkinti visą savo smalsumą.

— Prie Klaipėdos? Čia mes galime sakyti, fricus be vargo išvijome, tačiau, sakau, žmogus pereini didžiausią ugnį — tai buvo prie Oriolo — ir, žiūrėk, nieko neatsitinka, o čia, brolau, suklupau... Atrado mane sanitarai žemėmis apverstą — sprogusios bombos darbas — atgabeno į ligoninę, kurioje pagulėjau keletą mėnesių, o dabar, kaip matai, su tavimi kalbuosi. Tad tokie trumpi bruožai apie mane.

Aš dar norėjau šio to Alfonsą paklausti, bet jis man paspaudė dešinę ir pasakė:

— Ateik vakare — tikiu, kad mes vienas kitam turėsime daug ko papasakoti!

Pasiėmęs nešulius, jis pasuko nuo ežero laukų takeliu į gimtąją sodybą, į kurią parneš daug laimės ir džiaugsmo.

Redaguoja Redakcinė kolegija

Išeina antradieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais

„Naudos" spaustuvė, Rokiškis